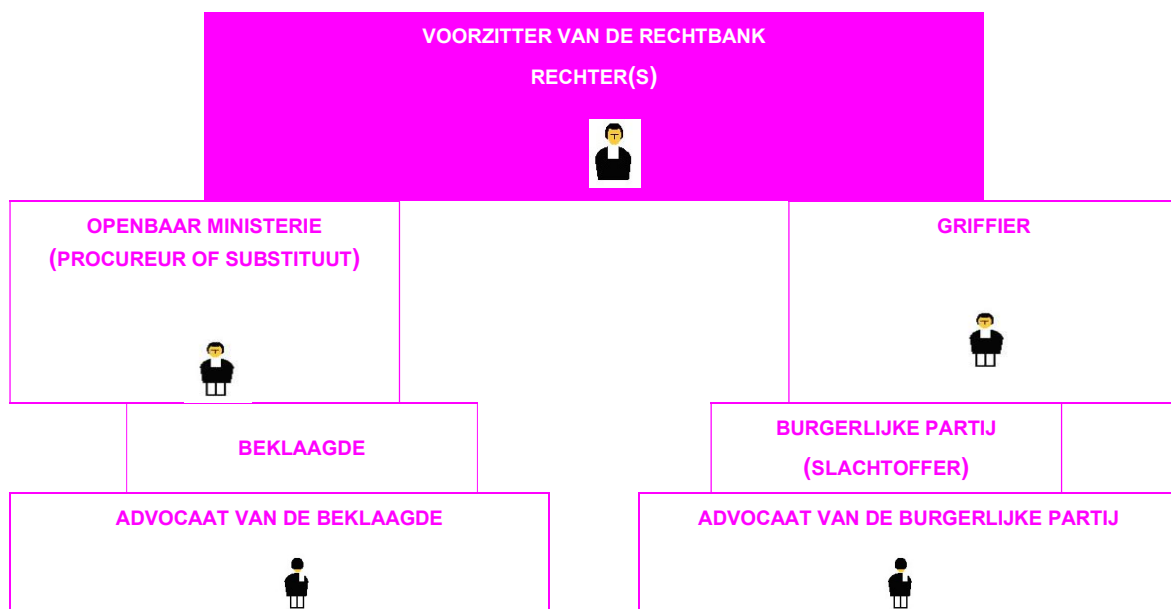

Recht-vaardig?

Rollenspel

Dossier voor de voorzitter van de rechtbank

INHOUD

De feiten waarover het in deze zaak gaat.....	2
De verklaringen van de partijen aan de politie	4
en/of onderzoeksrechter.....	4
De feiten volgens Steven (verklaring afgelegd IN het ziekenhuis)	4
De feiten volgens de getuige (verklaring afgelegd bij de politie)	4
De feiten volgens Tim (verklaring afgelegd bij de politie NA de line-up enkele dagen na de feiten en bevestigd bij de onderzoeksrechter)	5
De feiten volgens Pablo (verklaring afgelegd bij de politie enkele dagen na de feiten en bevestigd bij de onderzoeksrechter)	5
Na het onderzoek van de onderzoeksrechter	6
De zitting	7
Het proces voorbereiden	8
Infofiche 1: Het verloop van het proces	10
Infofiche 2: Het vonnis voorbereiden.	11
Mogelijke strafvordering in een correctionele rechtbank van 1 ^{ste} aanleg:.....	11
Invulfiche: Het vonnis uitspreken	13

De feiten waarover het in deze zaak gaat

Om 01:45u 's nachts vertrekt Steven Demartelaere, 18 jaar, van een fuif naar huis. Ter hoogte van het stadspark houden twee mannen hem tegen en vragen hem om een sigaret. Steven antwoordt dat hij geen sigaretten bij zich heeft en wil doorgaan.

De twee jongens houden hem tegen en blijven aandringen. Steven herhaalt dat hij geen sigaretten heeft en tracht tussen de twee jongens door te glippen, maar dat lukt niet.

De grootste van de twee vraagt Steven of hij dan misschien geld of een gsm bij zich heeft. Steven zegt dat hij niets bij zich heeft.

Steven voelt zich nu echt in het nauw gedreven, wil vluchten en duwt één van zijn belagers opzij om te kunnen vluchten. Daarop grijpen de twee het slachtoffer vast. Verontwaardigd vraagt de grootste waarom het slachtoffer tracht weg te vluchten, ze hadden hem toch maar gewoon een vraag gesteld?

Steven reageert niet, waarop de grootste plots een aansteker bovenhaalt en deze al brandend naar het gezicht van het slachtoffer brengt, terwijl de andere (de kleinste) het slachtoffer met de beide armen op de rug in bedwang houdt.

Vervolgens doorzoekt de grootste de zakken van het slachtoffer. Hij vindt Stevens I-phone en portefeuille en steekt de gsm en het geld, 20 euro, in zijn jas. Omdat de belager vindt dat Steven gelogen heeft, want hij had wel geld en een gsm bij zich, begint hij Steven te slaan. Steven krijgt een aantal rake vuistslagen in zijn maag en op zijn gezicht.

Een man die zijn hond nog even aan het uitlaten is, roept naar de jongens dat ze onmiddellijk moeten stoppen met slaan. Hij zegt dat hij de politie al gebeld heeft.

De twee overvallers schrikken, laten Steven los en vluchten weg. Steven wordt naar het ziekenhuis gebracht en is 2 weken arbeidsongeschikt. Hij heeft een gebroken neus, verschillende blauwe plekken en kneuzingen. Het slachtoffer verklaart aan de politie dat hij zijn belagers niet kent en dat alles erg snel ging waardoor hij hen niet goed heeft gezien.

De getuige wordt ondervraagd door de politie. Hij zegt dat hij de verdachten goed gezien heeft en denkt hen te kunnen herkennen.

De procureur beveelt verder onderzoek.

Uit telefonieonderzoek blijkt dat de SIM-kaart van een zekere Tim Maes, de dag na de feiten, in de gestolen I-phone werd gestoken.

Tim Maes wordt voor verhoor opgepakt door de politie. Tijdens een huiszoeking wordt de gestolen

I-phone aangetroffen in zijn kamer. In zijn verhoor ontkent hij iets met de feiten te maken te hebben. Hij verklaart dat hij de I-phone van een vriend, Pablo Poppe, heeft gekregen. Hij wist niet dat de gsm gestolen was. Ook Pablo Poppe wordt opgepakt voor verhoor. Hij ontkent de gestolen I-phone aan Tim te hebben gegeven en ook maar iets met de feiten te maken te hebben.

Pablo en Tim worden in een line-up geplaatst (herkenning achter spiegelglas). Het slachtoffer herkent Tim dadelijk als de kleinste die hem in bedwang hield en Pablo als de grootste die hem sloeg, die met de aansteker dreigde en die zijn I-phone en geld heeft afgenomen. De getuige met het hondje kan enkel Tim herkennen als diegene die het slachtoffer vasthield. Over Pablo is hij niet 100% zeker.

Wanneer beide verdachten worden geconfronteerd met de resultaten van de herkenning, gaat Tim over tot volledige bekentenissen. Hij beweert dat het idee om iemand te bestellen afkomstig was van Pablo. Pablo had immers dringend geld nodig om drugs te kopen. Pablo zou Tim onder druk gezet hebben om mee te doen. Indien Tim niet had meegeholpen, zou Pablo hem zwaar hebben geslagen. Bovendien zou Tim niet meer hebben mogen optrekken met Pablo en kon hij het vergeten ooit nog gratis een jointje te krijgen van Pablo.

Pablo daarentegen blijft alles staalhard ontkennen en zegt dat zowel het slachtoffer als Tim liegen en hem er gewoon willen bijlappen.

Tim de kleinste van de twee is een 19-jarige man, heeft geen diploma en geen werk. Hij komt uit een gebroken gezin. Zijn vader stierf door een overdosis drugs toen Tim 5 jaar oud was. Zijn moeder was alcoholverslaafd en kon niet instaan voor de opvoeding van de 4 kinderen, waardoor Tim het merendeel van zijn jeugd in jeugdinstellingen heeft doorgebracht. Hij heeft geen strafrechtelijke veroordelingen, maar is wel gekend bij de jeugdrechter voor enkele kleinere winkeldiefstallen en drugsgebruik toen hij nog minderjarig was.

Pablo de grootste van de twee is 25 jaar, heeft geen diploma en geen werk. Hij stond tijdens zijn minderjarigheid reeds onder toezicht van de jeugdrechter wegens verschillende inbraken in woningen, diefstallen met geweld, het dealen van drugs en bedreigingen. Twee dagen na zijn 18^e verjaardag pleegde hij samen met twee andere kompanen een gewapende overval op een benzinestation. Hij werd hiervoor veroordeeld tot 11 maand gevangenisstraf met uitstel. In de daarop volgende jaren werd hij nog verschillende keren veroordeeld. Onder meer wegens het dealen van drugs tot een gevangenisstraf van 18 maanden met probatie-uitstel (voorwaarden: werk zoeken, vinden en behouden + geen drugs gebruiken + therapie volgen), inbraak in een wagen tot een werkstraf van 120u en twee winkeldiefstallen tot een gevangenisstraf van 10 maanden.

Beide verdachten werden door de onderzoeksrechter aangehouden. Het onderzoek werd afgerond en de zaak werd naar de correctionele rechtbank verwezen voor behandeling ten gronde.

De zaak staat vandaag voor behandeling. Beide beklaagden verschijnen aangehouden.

De tenlastelegging is mededaderschap diefstal met geweld in bende bij nacht met wapenvertoon. Wettelijke straf: 15 tot 20 jaar opsluiting. Ingevolge correctionalisatie wordt de maximumgevangenisstraf 15 jaar en de minimumgevangenisstraf 1 jaar als hoofdstraf en eventueel nog een geldboete van minimum 26 en maximum 1.000 euro (te vermenigvuldigen met 8 (opdecimen) als bijkomende straf.

De hoofdstraf kan ook een autonome werkstraf zijn van minimum 46 en maximum 300 uren. De rechter moet ook een vervangende straf (gevangenisstraf of boete) bepalen.

De straf voor beide heren kan worden uitgesproken met uitstel, eventueel bijkomend gekoppeld aan na te leven voorwaarden.

De verklaringen van de partijen aan de politie en/of onderzoeksrechter

De feiten volgens Steven (verklaring afgelegd IN het ziekenhuis)

Hij was op weg naar huis en werd tegengehouden door 2 mannen die hij niet kent

De mannen vroegen om sigaretten, en later om geld en zijn gsm

Hij was bang, wilde vluchten maar dat lukte niet omdat ze hem in bedwang hielden

De grootste van de twee heeft een aansteker brandend voor zijn gezicht gehouden, waardoor zijn hartslag nóg sneller ging

De kleinste van de twee hield zijn armen op zijn rug zodat de grootste van de twee zijn zakken kon doorzoeken

De I-Phone die hij van zijn vriendin gekregen had voor zijn verjaardag en €20 zijn gestolen

De grootste van de twee heeft hem geslagen op zijn gezicht en in zijn maag

De mannen zijn gevlucht na de tussenkomst van de getuige

Hij heeft een doktersbewijs gekregen waarop staat dat hij 2 weken arbeidsongeschikt is

Het ging allemaal heel snel en hij weet niet of hij de mannen zou kunnen herkennen

De feiten volgens de getuige (verklaring afgelegd bij de politie)

Hij laat zoals elke nacht zijn hond in het stadspark uit

Hij zag die nacht dat er tumult was in een groepje jonge mannen

Hij zag hoe één man een andere vasthield met de armen op de rug

Hij zag hoe de grootste van de aanvallers het slachtoffer sloeg in maag en op het gezicht

Hij heeft onmiddellijk zijn gsm genomen en de politie gebeld heeft

Hij heeft naar de jongeren geroepen dat ze moesten stoppen en dat de politie onderweg was

De belagers zijn dan gevlucht en hij heeft zich over het slachtoffer ontfermd

Hij heeft de belagers heel goed kunnen zien en zou hen kunnen herkennen

De feiten volgens Tim (verklaring afgelegd bij de politie NA de lineup enkele dagen na de feiten en bevestigd bij de onderzoekrechter)

Pablo had geld nodig om drugs te kopen en wilde daarom iemand overvallen

Pablo had hem opdracht gegeven om mee te doen

Als hij niet had meegewerkt, zou Pablo zijn agressie op hem uitwerken

Hij was bang dat hij Pablo als vriend zou verliezen. Omdat hij geen vader meer heeft en geen contact meer heeft met zijn moeder, is vriendschap voor hem het belangrijkste in het leven.

Hij kreeg af en toe een gratis jointje van Pablo en dat wou hij niet op het spel zetten

Hij heeft alleen het slachtoffer vastgehouden en heeft hem niet geslagen

Hij heeft de I-Phone van Pablo gekregen maar geen geld

De feiten volgens Pablo (verklaring afgelegd bij de politie enkele dagen na de feiten en bevestigd bij de onderzoekrechter)

Hij heeft niets met de overval te maken

Het slachtoffer liegt en Tim wil hem erbij lappen omdat hij nu een relatie heeft met de ex van Tim die dit niet verkroppen

Hij beroept zich verder op zijn zwijgrecht en het vermoeden van onschuld

Na het onderzoek van de onderzoeksrechter

Tim en Pablo worden gearresteerd door de politie en naar het parket gebracht in het justitiepaleis.

Omwille van de ernst van de feiten vraagt de Procureur des Konings aan de onderzoeksrechter om een aanhoudingsbevel uit te vaardigen tegen Tim en Pablo.

Beide verdachten werden door de onderzoeksrechter in voorlopige hechtenis genomen. Na vijf dagen werd de voorlopige hechtenis door de raadkamer bevestigd voor een periode van 1 maand. Deze werd na afloop van die maand nogmaals verlengd met 1 maand.

Ondertussen belast de Procureur de onderzoeksrechter met het onderzoek naar de ware toedracht van de feiten. De onderzoeksrechter neemt de verklaringen af van de verschillende partijen.

Na het onderzoek oordeelt de Procureur des Konings dat er voldoende elementen ten laste zijn om Tim en Pablo te dagvaarden voor de correctionele rechtbank:

Voor mededaderschap diefstal met geweld in bende bij nacht met wapenvertoon

Steven beslist om zich burgerlijke partij te stellen en roept de bijstand in van een advocaat.

De advocaat van Steven moet ervoor zorgen dat zijn cliënt schadevergoeding krijgt en zal ook in die zin pleiten.

Tim en Pablo doen eveneens beroep op een advocaat om hun rechten te verdedigen.

De datum van het proces wordt vastgelegd op _____¹

¹ Datum van de daganimatie

Een alternatief???

Op het moment dat Tim en Pablo gearresteerd werden en naar het Paleis van Justitie gevoerd werd, had de procureur Tim een strafbemiddeling kunnen voorstellen in plaats van de zaak aan een onderzoeksrechter door te geven. Dit kon voor Tim en niet voor Pablo, omdat Tim de feiten bekende en Pablo niet. De strafbemiddeling had aan Tim en Steven de mogelijkheid kunnen bieden om de zaak onderling te regelen en om onderling een akkoord te vinden over een (eventuele) schadevergoeding en dat alles zonder tussenkomst van de rechter.

Maar de Procureur heeft geoordeeld dat de feiten toch zodanig ernstig waren dat ze beter voor een rechter gebracht werden. Bovendien is het het beste dat Tim en Pablo op de zelfde manier berecht worden, aldus de Procureur.

De zitting

Vandaag moeten Tim en Pablo op de zitting verschijnen. Deze zitting zal als volgend verlopen:

De voorzitter van de rechtbank (de rechter) zal de zitting openen

De voorzitter van de rechtbank zal controleren of de identiteit van de beklaagden (Pablo en Tim) correct is.

De burgerlijke partij (Steven) pleit over de schadevergoeding die zij willen verkrijgen

Het Openbaar Ministerie pleit over de straf die zij gepast acht voor de beklaagden (Pablo en Tim)

De verdediging (advocaten van Pablo en Tim) houden een pleidooi

De voorzitter van de rechtbank (de rechter) kan Pablo en Tim nogmaals verhoren

De voorzitter van de rechtbank neemt de zaak in beraad en sluit de zitting

Het proces voorbereiden

In dit rollenspel ben jij de rechter. Als Voorzitter van de rechtbank moet jij het proces leiden.

Dit vraagt van jou een nauwgezette voorbereiding.

De Voorzitter moet zich uitspreken over de schuld of de onschuld van de beklaagden.

De Voorzitter neemt als eerste en laatste het woord in het proces.

Herlees aandachtig de feiten en de verklaringen van de partijen.

Lees aandachtig de infofiche 1: “ het verloop van het proces” zodat je goed weet hoe je het proces moet leiden. *Houd die fiche bij de hand tijdens het proces!*

Onderzoek of de man/vrouw voor je die beklaagd wordt, de juiste persoon is.

Bereid de ondervraging voor van de beklaagde. Baseer je hierbij op zijn verklaring.

Noteer hieronder de vragen die je gaat stellen aan de verdachte.

Stel vragen ter verduidelijking zodat je een goed beeld hebt van wat er gebeurd is.

Stel vragen die de tegenstellingen aantonen in de verschillende verklaringen.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bereid het vonnis voor. Gebruik hiervoor de infofiche 2: “het vonnis voorbereiden”.

1. **Bereid de uitspraak van het vonnis voor.** Gebruik hiervoor de invulfiche: “het vonnis uitspreken”.

Infofiche 1: Het verloop van het proces

- Als Voorzitter van de rechtbank moet jij het proces leiden. Het is dus belangrijk dat je alle etappes goed kent.
- Gedurende het proces mogen de verschillende actoren het woord vragen door recht te staan en je het woord te vragen. Jij verleent hen het woord. Ook de bijzitters moeten het woord vragen aan de voorzitter.
- Je opent de zitting met de woorden: "Ik verklaar de zitting voor geopend."
- Je onderzoekt of de beklaagde de juiste persoon is: informeer naar naam, adres, werk, ...
- Je geeft het woord aan de advocaat van de burgerlijke partij. Je spreekt hem/haar aan met: "Meester".
- Indien je dit nodig acht, kun je hier het woord geven aan de burgerlijke partij zelf om na te gaan hoe die de feiten beleefd heeft.
- Je geeft het woord aan de Procureur des Konings. Je spreekt hem/haar aan met: "Mevrouw/Mijnheer de Procureur...".
- Je geeft het woord aan de advocaat van de verdediging. Je spreekt hem/haar aan met: "Meester". Na het pleidooi van de advocaat, kun je de beklaagde ondervragen.
- Je kondigt aan dat je de zaak in beraad gaat nemen. Je zegt: "De zaak gaat in beraad."
- Na een 10-tal minuten kom je terug in de raadzaal en je spreekt het vonnis uit.

Infofiche 2: Het vonnis voorbereiden.

Als rechter moet je een uitspraak doen over de schuld of de onschuld van de beklaagde.

Je baseert je hiervoor op volgende elementen:

de feiten zoals ze tijdens het onderzoek werden vastgelegd

de antecedenten van de beklaagde (heeft hij al een juridisch verleden of niet)

de persoonlijkheid van de beklaagde

de sociale achtergrond van de zaak

Je kunt als rechter:

de strafmaat volgen van de Procureur, of niet. Indien je dit niet doet, zorg ervoor dat je binnen de strafmaat blijft die door de wet is opgelegd.

het pleidooi volgen van de advocaat van de burgerlijke partij of die van de verdediging, of niet.

Indien je oordeelt dat de beklaagde schuldig is, dan moet je **een straf opleggen**.

Mogelijke strafvordering in een correctionele rechtbank van 1ste aanleg:

Je kunt een effectieve gevangenisstraf opleggen van minimum 1 jaar tot maximum 15 jaar.

☞ De wettelijke straf is 15 tot 20 jaar, maar wordt gecorrectionaliseerd en is dus lager

Je kunt een gevangenisstraf met uitstel opleggen.

☞ Dit wil zeggen dat indien Tim en Pablo zich niet meer schuldig maken aan gelijkaardige feiten gedurende X-tijd, zij hun straf van X-tijd niet moet uitzitten. Dit uitstel is onder voorwaarden, bijvoorbeeld werk zoeken, vinden en behouden, geen drugs gebruiken, therapie volgen...

EN/OF

Je kunt een geldboete vragen van minimum van € 26 tot een maximum van € 1.000 te vermenigvuldigen met 8²).

EN/OF

Je kunt een werkstraf vragen van minimum 46u tot maximum 300u.

EN

Je kan de beklaagde veroordelen tot het betalen van de justiekosten.

Je kan de beklaagde veroordelen tot het betalen van een schadevergoeding aan het slachtoffer.

Jij kunt die straffen effectief geven, met opschorting of met uitstel. Indien je kiest voor opschorting of uitstel, vraag dan aan de beklaagde of hij weet wat dat inhoudt. Als je een werkstraf geeft, moet je aan de beklaagde vragen of hij daarmee akkoord gaat.

Je legt **een effectieve straf** op die onmiddellijk wordt uitgevoerd.

Je legt **een straf met uitstel** op: dat wil zeggen dat er een straf wordt uitgesproken maar die straf wordt niet uitgevoerd tijdens een bepaalde periode (door de rechter vastgelegd) als er zich geen nieuwe feiten voordoen.

Je legt **een opschorting** op: dat wil zeggen dat je oordeelt dat de feiten bewezen zijn maar dat er geen straf wordt opgelegd als er zich geen nieuwe feiten voordoen.

Schrijf tijdens het proces op wie wat vraagt op het blad "vonnis uitspreken". Zo weet je tijdens de beraadslaging nog precies wat er gevraagd werd door de procureur en door de burgerlijke partij.

² 8= de **opdecimenen**: omdat het geld steeds in waarde verandert, wordt de geldboete verhoogd met een coëfficiënt dat door de wet bepaald is. De geldboetes in € worden sinds 2017 vermenigvuldigd met 8. Een boete van € 100 komt dus neer op een boet van € 800.

Invulfiche: Het vonnis uitspreken

Je geeft een korte inhoud van wat de partijen vragen:

Vraag van de burgerlijke partij:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vraag van de Procureur:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vraag van de verdediging:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Motivatie van het vonnis:

“Gezien dat

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Uitspraak over schuld/onschuld

... verklaren wij de beschuldigde Tim schuldig/onschuldig voor de feiten die hem werden ten laste gelegd.”

Uitspraak van straf (bij schuld): strafmaatregel (+ eventueel burgerlijke straf = schadevergoeding)

“Daarom veroordelen wij hem tot ³

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

En tot het betalen van de som van
als schadevergoeding aan

(En tot het betalen van de proceskosten.)

Herhaal 1 t.e.m. voor Pablo

³ Indien je Tim en/of Pablo veroordeelt tot een gevangenisstraf, houd er dan rekening mee dat hij al 2 maand en 5 dagen in voorarrest gezeten heeft!!!